

til alderspension, eller hun har mindreårige børn at forsørge. Denne sidste bestemmelse svarer ikke til den nuværende danske lovgivning om enkepension, idet også enker med mindreårige børn skal have opnået en vis alder som betingelse for enkepension. Fra dansk og norsk side har man forsøgt at få bestemmelsen ændret, men uden held. I konventionen er der fastsat bestemmelser om pensionernes størrelse i forhold til lønningerne. Invalidpension bør normalt udgøre 50 pct. af lønnen (mand med hustru og to børn). Alderdomspension (mand med hustru i pensionsalderen) bør normalt udgøre 45 pct. af lønnen. Pension til efterladte (enke med to børn) bør normalt udgøre 45 pct. af lønnen.

I forbindelse med konventionen vedtog konferencekomiteens flertal et udkast til en henstilling, der supplerer konventionen.¹⁾

Konferencen vedtog med et stort flertal den udarbejdede konvention. Henstillingen blev ligeledes vedtaget af konferencens flertal, men den væsentligste del af arbejdsgivergruppen og en række regeringsrepræsentanter kunne ikke støtte henstillingen, dels på grund af dens indhold, dels på grund af, at der havde været meget begrænset tid til rådighed i konferencekomiteen til behandling heraf.

5. Klager og kommunikation mellem ledelse og ansatte i en virksomhed.

(2. behandling).

På grundlag af behandlingen på den 50. arbejdskonference samt senere indhentede udtalelser fra medlemslandene forelå fra arbejdsbureauet udkast til 2 henstillinger, *en om behandling af klager inden for virksomheden (a) og en om kommunikation mellem ledelsen og de ansatte i virksomheden (b)*. Komiteen var enig i at lægge disse udkast til grund for arbejdet og indledte med en almindelig drøftelse, hvor de fleste talere fremhævede den betydning, som vedtagelsen af de to foreslåede instrumenter måtte antages at få for forholdet mellem arbejdere og ledelse. Instrumenterne ville have en stabiliserende indflydelse på forholdet mellem arbejdere og ledelse, styrke

den gensidige tillid mellem dem og bidrage til en forbedring af arbejdsklimaet og arbejdsmorålen og derved fremme produktionen og muligheden for en højere levestandard.

(a) Fra fagforeningsside blev der — med støtte fra enkelte regeringsrepræsentanter — fremsat forslag om, at reglerne om klagebehandling skulle have form af en konvention, der suppleredes af en henstilling. Konventionen skulle indeholde de grundlæggende principper, mens reglerne om klagebehandlingens praktiske gennemførelse skulle optages i henstillingen. Til støtte for dette forslag anførtes, at det var nødvendigt at få en konvention, som skulle ratificeres af medlemsstaterne og skabe en lovmæssig forpligtelse for regeringerne til sikring af princippernes gennemførelse. Betydningen heraf var af særlig vigtighed i tilbagestående lande, hvor arbejdernes rettigheder kun kunne sikres ved bestemmelser af bindende karakter. Arbejdsgivergruppen og et antal regeringsrepræsentanter gik imod forslaget om vedtagelse af en konvention og henviste herved blandt andet til de mange forskelligheder i behandling af klager fra land til land, fra industri til industri, og fra bedrift til bedrift. Der pegedes tillige på, at instrumentets form var af underordnet betydning, blot man kunne opnå enighed om en velaffattet henstilling, der kunne anvendes som model for vedkommende regering, arbejdsgiver- og fagorganisation. Forslaget om instrumentets udformning som konvention med supplerende henstilling blev forkastet med et betydeligt flertal.

Der var stort set enighed om hovedbestemmelserne i udkastet til henstillingen, nemlig at enhver arbejder, som mener, at han har grund til at klage, skal have ret til at fremsætte en sådan klage uden risiko af nogen art og til at få klagen undersøgt gennem en passende procedure. Henstillingen skal ikke gælde for kollektive krav, som sigter imod en ændring af gældende arbejdsvilkår. Hvorledes der nærmere skal sondres mellem henstillingens dækningsområde og tilfælde, hvor klagen skal behandles på grundlag af forhandling mellem parterne eller på anden måde, skal fastsættes ved lov eller i overensstemmelse med

¹⁾ Se bilag I, pp. 1537-1544.